

Biocheck.ugent: uniek scoresysteem helpt varkenshouders om zowel de dieren als het bedrijf gezond te houden

Uit het onlangs gepubliceerde BelVet-SAC verslag 2020 blijkt dat in de periode 2011-2020 de hoeveelheden met antibiotica gemiddeld voeder in de Belgische veeteeltsector met 70,4% zijn gedaald. Tegelijkertijd is het gebruik van kritisch belangrijke antibiotica (fluorochinolonen en cefalosporinen van de 3e en 4e generatie) met 70,1% teruggedrongen en is het totale gebruik van antibiotica met 40,2% gedaald.

Prof. dr. Jeroen Dewulf, Ugent.

Prof. dr. Jeroen Dewulf is voorzitter van AMCRA, het kenniscentrum voor antibioticagebruik en -resistentie bij dieren in België, en is ook de bezieler van Biocheck.ugent, een online scoringtool voor bioveiligheid op veeteeltbedrijven. We hadden een gesprek met hem over bioveiligheid, hygiëne en bewustwording: onze sterkste wapens in de strijd tegen antibioticaresistentie.

Jeroen, kunt u ons een introductie geven over Biocheck.ugent?

Prof. dr. Jeroen Dewulf: 'Het idee van Biocheck.ugent is ontstaan vanuit de ambitie om te voorkomen dat dieren ziek worden. Als we daarin slagen, kunnen we namelijk het gebruik van antibiotica verminderen, maar kunnen we ook bedrijven behoeden voor de insleep van epidemische ziekten zoals Afrikaanse varkenspest. Biocheck.ugent is, simpel gezegd, een online scoresysteem voor bioveiligheid op veeteeltbedrijven. Zie het als een schoolrapport waarmee een veehouder objectief de bioveiligheid op zijn bedrijf kan evalueren en verbeteren. De eerste versie van de bioveiligheidsaudit voor varkens is reeds gemaakt in 2010.

We gebruiken een risico-gebaseerde methodologie. Dat is uniek. Er zijn andere systemen beschikbaar. Sommige daarvan zijn gericht op één diersoort of op één soort dierziekte. Ongetwijfeld heeft elk systeem zijn eigen verdienste, maar geen enkel ander systeem hanteert dezelfde aanpak als wij met Biocheck.ugent doen.'

Wat maakt dit systeem zo uniek?

Prof. dr. Jeroen Dewulf: 'Wel, elke risicofactor op een veebedrijf krijgt zijn eigen gewicht toegewezen op basis van zijn belang bij de introductie en

verspreiding van ziekten. Ik denk dat dit de sleutel is tot de doeltreffendheid van het systeem.

Biocheck.ugent geeft een goed beeld van de sterke en zwakke punten van de bioveiligheidsmaatregelen op een bedrijf en geeft een nauwkeurig inzicht in de aspecten die moeten worden verbeterd om de dieren gezond te houden. Bovendien genereert het systeem een advies voor de veehouder. De veehouder voedt dus niet alleen gegevens aan het systeem, maar krijgt er ook iets nuttigs voor terug.'

De Belgische regering heeft onlangs bioveiligheid in het wettelijke kader opgenomen. Wat vindt u van deze evolutie?

Prof. dr. Jeroen Dewulf: 'Er zijn een aantal landen in Europa waar een jaarlijkse bioveiligheidsaudit

“Hygiëne zal altijd de solide basis zijn voor alles, voor elk aspect van diergezondheid, maar ook voor de menselijke gezondheid.”

“De jongere generatie van ‘Millennial Farmers’ is veelbelovend. Zij lijken een diepgaand begrip en bewustzijn van bioveiligheid te hebben.”

verplicht is. België, maar ook andere landen, vertrouwen hiervoor op de Biocheck.ugent-methodologie, aangezien de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid deze tool heeft aangewezen als een goed instrument om het niveau van bioveiligheid op bedrijfsniveau te onderzoeken en te beheren.

Persoonlijk ben ik erg blij met deze ontwikkeling. Het zal wetenschappers in staat stellen de resultaten in de verschillende landen te vergelijken en de sterke en zwakke punten van de bioveiligheid op het niveau van de hele vleesproductiesector vast te stellen. Op basis van deze informatie kunnen we ons onderzoek voortzetten en wetenschappelijk onderbouwde adviezen geven over hoe we samen met de belanghebbenden en de overheid de bioveiligheid kunnen optimaliseren.

Hygiëne zal altijd de solide basis zijn voor alles, voor elk aspect van diergezondheid, maar ook voor de menselijke gezondheid. Denk aan Afrikaanse varkenspest, vogelgriep, maar ook de COVID-19-pandemie. We moeten blijven investeren – en de lat wat dat betreft zelfs hoger leggen – in betere en schonere huisvesting van dieren, in preventie en in bioveiligheid.'

Bioveiligheid vergt vooral een inspanning van de veehouder. Wat ziet u als de grootste uitdaging om tot een bioveilig bedrijf te komen?

Prof. dr. Jeroen Dewulf: 'We moeten allemaal begrijpen dat bioveiligheid een solide investering is, die zich heel goed terugbetaalt. Een landbouwer die zich om bioveiligheid bekommert, verbetert voortdurend zijn productiesysteem. Het is een kwestie van dagelijkse aandacht en houding. Het voordeel van het verbeteren van de bioveiligheid is dat je veel verschillende gevaren kunt voorkomen, zowel wat de dagelijkse ziekten die het gebruik van antibiotica veroorzaken betreft, als de bedreigingen van de grote epidemische ziekten. Het nadeel daarentegen is dat je niet gemakkelijk het effect ziet als je goed werk levert. Wij noemen dit de 'preventie-paradox': hoe beter je bioveiligheid is, hoe minder ziekten je ziet, en dit is iets waar je gemakkelijk aan went en dan vergeet je het voordeel van de bioveiligheidsinspanningen die je dagelijks moet leveren.

De jongere generatie 'Millennial Farmers' is veelbelovend. Zij lijken een diepgaand inzicht in en bewustzijn van bioveiligheid te hebben. Eigenaars van een bioveilig bedrijf besparen op

medische overheadkosten en op de kosten van het gebruik van antibiotica. Maar het belangrijkste voordeel: in een gezonde context hebben ze betere productieresultaten.'

De resultaten van het eerste Antibiotica Convenant dat binnen de schoot van AMCRA werd ontwikkeld, toonde een opmerkelijke bereidheid van de gehele varkenssector om te streven naar een vermindering van het gebruik van antibiotica. Is volgens u een volledig 'antibioticavrije' landbouw mogelijk?

Prof. dr. Jeroen Dewulf: 'Ik ben er echt van overtuigd dat dit mogelijk is, maar ik denk ook dat je 'antibioticavrij' moet definiëren. Ik ben ervan overtuigd dat we het structureel gebruik van antibiotica volledig kunnen afschaffen. Ad-hocgebruik kan dan wel, maar beperkt tot één of twee ingrepen per jaar en per bedrijf. En met 'één of twee ingrepen' bedoel ik behandeling van individuele dieren. Niet hele stallen of voorraden. De meeste boeren kunnen dat morgen nog niet, maar de overtuiging om ernaar te streven is er zeker.'

Hoelang denkt u dat het zal duren voor men het structurele gebruik van antibiotica volledig zal kunnen weren?

Prof. dr. Jeroen Dewulf: 'Als men gefocust en gemotiveerd blijft, denk ik dat het structureel gebruik van antibiotica wereldwijd binnen de komende twintig tot dertig jaar verdwenen zal zijn.

Maar bioveiligheid zal nooit overbodig worden. Het gaat om veel meer dan antibioticagebruik, ook om het indammen van alle infectieziekten. Dit zal altijd een punt van aandacht blijven en straks ongetwijfeld ingebed worden in de bedrijfsvoering van elk veehouderijbedrijf.'

In meer dan 60 landen

Het Biocheck.ugent systeem bestaat niet alleen voor varkenshouders, maar ook voor de pluimvee- en rundveehouders. Het wordt al in meer dan 60 landen over de hele wereld gebruikt en is gratis.

Geïnteresseerd?

Ga voor meer informatie naar www.Biocheck.ugent.be.

